

Svein Åge Eriksen
Ansvarlig redaktør i Finansfokus
Postboks 9234 Grønland
0134 OSLO

28. desember 2016

Til: Fagpressens Vederlagsfond

RAPPORT FRA IJ RESTART-KURS HØSTEN 2016

Undertegnede har fått innvilget 15 000 kroner i støtte fra Fagpressens Vederlagsfond for å gjennomføre kursserien ReStart i regi av Institutt for journalistikk i Fredrikstad. Jeg har deltatt på samling A i tiden 12. til 15. september og samling C i tiden 5. desember til 7. desember. Jeg har ikke deltatt på samling B, men hovedinnholdet fra denne samlingen ble repetert på den siste samlingen C. I tillegg har jeg fått tilgang til de presentasjonene som ble holdt på samling B og jeg vil gjennomføre denne samlingen høsten 2017 for egen regning.

Bakgrunnen for min søknad om kompetansestøtte er at journalistikken er i kraftig endring. Digitalisering, nye lesevaner, nye forretningsmodeller og store kutt i redaksjonene setter selv tradisjonsrike fagbladredaksjoner på store prøver. Gårsdagens kompetanse er ikke lenger tilstrekkelig for å levere morgendagens innhold på digitale flater. Mitt svar på dette er en kontinuerlig utvikling av min egen og redaksjonens kompetanse for å møte den nye journalistiske hverdagen.

Institutt for Journalistikk (IJ) i Fredrikstad har tatt digitalutviklingen på alvor og tilbyr en egen kursserie, ReStart. Målgruppen for ReStart er medarbeidere som vil lære mer om digital journalistikk og hvordan internett har endret journalistiske arbeidsmetoder. Den digitale tidsalderen setter journalistenes samfunnsrolle på prøve og det stilles også nye krav til juridisk årvåkenhet. Målet med ReStart er at deltakerne skal kunne lære det digitale håndverket slik at de kan gå rett inn i en nettredaksjon og jobbe like effektivt som internett-generasjonen.

SAMLING A

På samling A fikk vi en spennende introduksjon til ReStart og digital historiefortelling med Tom G. Johansen fra NRK. NRK arbeider kontinuerlig for å utvikle dette området og Johansen viste flere eksempler til inspirasjon til noe av det vi skulle lære senere på ReStart-kurset.

Å utvikle raske og gode søketeknikker på internett er en viktig suksessfaktor for å lykkes med digital innholdsproduksjon. På kurset ble det brukt mye tid på søk i den mørke webben. Grunnleggende kunnskap om Excel er også helt avgjørende når du skal analysere store mengder data fra ulike databaser på nettet. Vi lærte å finne fakta fra databaser, Google og Facebook for å lage enkle, interaktive diagrammer og grafikk.

Slik finner du fakta og lager enkle diagrammer

Med utgangspunkt i statistikk blant annet fra Statistisk Sentralbyrå er det mulig å finne fakta for å lage enkle diagrammer. En av oppgavene som ble gitt var å finne ut om holdningene til innvandrere hadde endret seg over tid. Vi plukket opp fakta fra SSB og bearbeidet dette i Excel og fikk til slutt ut gode interaktive grafer som vi kunne publisere på nettet. Det finnes også andre verktøy som kan brukes til å fremstille interaktive grafer. www.Datawrapper.de er et godt verktøy som gir mange muligheter blant annet å lage interaktive kart, men Google My Maps er et godt og gratis alternativ.

Husk: Det er fortsatt journalistikk

I all begeistringen over nye digitale verktøy og muligheter er det fort gjort å gå seg vill. Da er det viktig å tenke over at det vi skal presentere fortsatt er journalistikk og derfor må ha de samme kvalitetskrav. Her er noen nyttige og viktige tips:

- Diagrammer, kart, tidslinjer og lignende skal være lett å forstå.
- Velg et lite antall data, ikke press hele verden inn i Excel-arket.
- Interaktivitet betyr at leseren skal klikke selv for å få informasjon.
- Har du mange data du vil visualisere, lag flere diagrammer.
- Aller helst skal visualiseringen vise noe som er vanskelig å skrive.

Gode baser for personinformasjon

På kurset ble det gjennomgått en rekke gode nettsteder for søk. Her er et lite utvalg når det gjelder personinformasjon:

- Er de folkevalgte? <http://www.styrevervregisteret.no>
- Har de registrert en norsk nettadresse? www.norid.no
- Eier de bolig? www.seeiendom.no
- Har de roller i næringslivet? www.proff.no
- Eier de aksjer? <http://aksjeeiere.no/>
- Er de med i gjeldsordninger? <http://norsk.lysingsblad.no/utlysing/>

Flere gode databaser

Søk i disse databasene ble også brukt som gode eksempler på kurset:

- www.scenestatistikk.no: Oversikt over publikumsbesøk, oppsetninger og forestillinger fra teatre og orkestre
- www.aksjeeiere.no: Oversikt over hvilke aksjer enkeltpersoner og selskaper eier

- Brønnøysundregistrene (www.brreg.no): Oversikt over antall selskaper, ansatte, konkurser osv.
- www.Hjorteviltregisteret.no: Oversikt over jakt og bestand på hjortevilt, bever og rovdyr
- Flere registre finner du på: www.presse.no/offentlighet/

SAMLING B

Video, tekst, bilde og grafikk smelter sammen på nettet. På ReStart fikk vi lære hvordan visualisere og presentere de gode sakene slik at de når ut til et større publikum. For å lage slike historier trenger vi en god kronologisk historie og historiske bilder. Programmet som ble brukt er gratis og utviklet av amerikanske KnightLab: www.knightlab.com

Mesteparten av tiden på samling B ble brukt til å ta opp og redigere egen video på smarttelefonen. Mellom kurssamlingene ble det gitt hjemmelekser, slik at deltakerne kunne utvikle sine egne digitale historiefortellinger.

SAMLING C

Den siste samlingen i ReStart ble i stor grad viet repetisjon, oppgaver og arbeid med egne digitale historiefortellinger. Riktige søk i databaser gir verdifulle resultater. Med noen få tastetrykk fant vi blant annet ut at Oslo SV's bystyremedlem Sunniva Holmås Eidsvoll har flere verv på fritiden og vi kunne finne ut hvor mange billetter Trøndelag Teater solgte i gjennomsnitt per forestilling i 2015. Når man søker i det dype nettet, er et godt tips å søke i register i stedet for database alternativt i kombinasjon med hverandre. Et annet søketips er å gå inn på www.1881.no hvor alle eiendomsoverdragelser med priser er lett tilgjengelig.

Nyttige tips for videofilming

Hvordan ta opp og redigere video er nyttig kunnskap å tilegne seg i en digital brytningstid. Her er noen nyttige tips for å få best mulig kvalitet på videoopptak:

- * Tenk først på hvilken historie du ønsker å fortelle.
- * Fang leseren med nærbilder der det skjer noe.
- * God lyd er viktig for å få oppmerksomhet.
- * Det er også viktig å tenke på lys, spesielt innendørs.
- * Flytt objektet til det stedet er lyset er best.
- * Slå av eventuelt taklys, slik at det kun blir én fargetemperatur.
- * Ikke gjør panorering.

Gode verktøy for digital historiefortelling

Social Shorthand er et enkelt og nyttig verktøy for å sy sammen en komplett digital historiefortelling med tekst, bilder, video og interaktiv grafikk. På kurset fikk vi en god introduksjon til dette verktøyet som både er enkelt og intuitivt i bruk. Her er resultatet av mitt arbeid: <https://app-social.shorthand.com/editor/5846b2be0a0d3d3003253a3b>

Det finnes mange gode verktøy for å lage gode og interaktive digitale fortellinger, men noen grunnleggende forhold må være på plass for at leseren skal få noe fornuftig ut av det som blir produsert. Et nyttig grep er å bryte ned tall i en enkel statistikk i Excel og å lage flere diagrammer hvis du har flere datasett. Når du forteller én ting i hver graf blir det enkelt for leseren. Den vanligste feilen som blir gjort er å sammenligne for mange tall i samme grafen.

På kurset ble verktøyene www.thinglink.com og Google Forms anbefalt. Thinglink gjør det blant annet mulig å legge inn interaktive punkter i et kart som for eksempel bilder. Her kan det legges inn informasjon på hvert enkelt bilde.

Kort oppsummert

ReStart har gitt meg en oversikt og en innsikt i digitale verktøy som gjør arbeidet som journalist og redaktør både mer morsomt, mer spennende og mer utfordrende. Å lage gode digitale historiefortellinger er en helt ny måte å arbeide på, men med alle de gode verktøyene som finnes er oppgaven langt enklere enn jeg hadde trodd på forhånd. Det beste av alt er at de digitale verktøyene hele tiden blir flere og bedre, men det kan være krevende å holde seg oppdatert om utviklingen til enhver tid. Derfor er kursserien ReStart genial i den forstand at den både gir innsikt og oversikt på et område i rivende utvikling.

I mitt magasin Finansfokus står vi midt mellom papirmagasinet og digital utvikling. Neste år reduserer vi antall utgivelser på papir med én utgave for å få flere ressurser til digital utvikling. Men enn så lenge har vi flest lesere på print og derfor må vi ha to tanker i hodet samtidig. Kursserien ReStart har både inspirert og engasjert og pekt på nye digitale muligheter. Dette er av stor verdi i det videre arbeidet med å utvikle Finansfokus digitalt.

Ideelt sett burde alle som arbeider i Fagpressen deltatt på dette kurset nettopp for å kunne få kunnskap om hvordan den gamle, gode historien kan presenteres digitalt på en ny og spennende måte til nytte og glede for enda flere lesere.

På bakgrunn av mine egne erfaringer vil jeg gi kursserien ReStart, de dyktige foreleserne og Institutt for Journalistikk mine beste anbefalinger. Jeg takker Fagpressens Vederlagsfond for at jeg fikk denne muligheten og imøteser utbetalingen av kompetansetøtten.

Forelesere ReStart 2016:

Tom G. Johansen	NRK
Ståle de Lange Kofoed	Institutt for Journalistikk
Leif Arne Danielsen	Institutt for Journalistikk
Trygve Aas Olsen	Institutt for Journalistikk

Kursleder:

Leif Arne Danielsen	Institutt for Journalistikk
---------------------	-----------------------------